

UNIVERZITA KOMENSKÉHO V BRATISLAVE FILOZOFICKÁ FAKULTA

Katedra romanistiky
Gondova 2, 811 02 Bratislava 1

Posudok habilitačnej práce

Názov: Medziliterárne spojnice. Komunikácia talianskej a slovenskej literatúry v období 20-tych až 40-tych rokov 20. storočia.

Autor: PhDr. Natália Rusnáková, PhD.

Posudzovateľ: doc. Mgr. Pavol Štubňa, PhD.

Zámerom prekladanej práce je identifikovať komunikačné kanály, spôsoby, spoločenské a literárne dôvody a zdroje vzájomnej komunikácie slovenskej, resp. československej a talianskej literatúry v medzivojnovom období a počas druhej svetovej vojny.

Východiskovým predpokladom uvedeného výskumu bola podobnosť spoločenskej situácie – vrátane politickej, kultúrnej či jazykovej sféry, – v ktorej sa obe krajiny v danom čase nachádzali. Literárna a prekladová tvorba boli v tomto zmysle neodmysliteľnou súčasťou budovania a rozvíjania novej kultúrnej tradície, preto sa aj autorkina pozornosť sústreďuje primárne na ne.

Už v úvode práce sme však ako čitatelia patrične upozornení na fakt, že rozlišovať medzi slovenským, českým a československým bude pre výskum týkajúci sa zvolenej témy predstavovať značné úskalie. Na jednej strane to znamená, že autorka si uvedomuje komplexnosť a špecifickosť reálneho stavu, v ktorom sa naša krajina v danom období nachádzala, no na druhej strane tým súčasne sama vytyčuje jeden z limitov (objektívne) obmedzujúcich úspešnosť výskumu naznačeného názvom práce. V tomto zmysle možno celkom stačilo pozmeniť jeho znenie.

V každom prípade, za osobitne prínosný (v rámci koncepcie celého výskumu) považujem fakt, že autorka je odborníčka nielen na oblasť talianistiky, ale súčasne – z pozície promovanej historičky – prináša a objasňuje doteraz málo známe skutočnosti, ktoré sú však kľúčové pre komplexné pochopenie procesu vzniku a následného budovania zmiešanej československej národnej identity – vrátane kultúrnej a literárnej tradície – v novovzniknutom spoločnom štáte Čechov a Slovákov.

V skutočnosti sa žiadny kultúrny, ani literárny vývoj nerealizuje takpovediac „vo vákuu“, ale je vždy úzko spätý s celospoločenským dianím na všetkých jeho úrovniach –

UNIVERZITA KOMENSKÉHO V BRATISLAVE FILOZOFICKÁ FAKULTA

Katedra romanistiky
Gondova 2, 811 02 Bratislava 1

politickéj, ekonomickej, sociálnej, ale aj medzinárodnej. Zameraním sa na politické, diplomatické, či dokonca vojenské aspekty medzinárodnej situácie a spolupráce v predvojnovnej a medzivojnovnej Európe vytvorila autorka práce nevyhnutný – veľmi detailný, zrozumiteľný a objektivizujúci – kontext pre uchopenie analyzovanej problematiky aj v oblasti medzikultúrnej a medziliterárnej výmeny medzi spomínanými krajinami.

Vo všeobecnosti možno konštatovať, že práca má premyslenú, prehľadnú a logickú štruktúru, autorka dôkladne objasňuje súvislosti medzi uvádzanými faktami, či už v podobne historických udalostí, osobností verejného života, rozličných inštitúcií či spoločenských javov.

Prácu dr. Rusnakovej vnímam ako nesmierne podnetnú nielen z filologického (napr. „Metagramatická funkcia jazyka pritom ide ďalej za jednoduchú mimetizáciu prírodnej/prirodzenej formy,“ s. 59), literárneho (napr. „Ide o to, či je literatúra poľom sama pre seba, alebo či je spätá s prostredím svojho vzniku, aj to z hľadiska časopriestoru aj jazyka,“ str. 64), či translatologického hľadiska (autorka poukazuje na to, že v minulosti absolventi filologických odborov aktívne pôsobili ako kultúrni sprostredkovatelia, ale aj ako kritici a cenzori prijímanej kultúry), ale najmä z recepcno-metodologického, pretože priamo či nepriamo nastoľuje viacero otázok týkajúcich sa podstaty výskumu literárnej recepcie v podobe, v akej sa realizuje dnes. Tento často nebýva dostatočne kontextualizovaný z hľadiska všetkých pôsobiacich spoločenských (vrátane politických, ekonomických a iných) faktorov, a zvyčajne sa sústreďuje iba úzky okruh vzdelancov (neraz samoustanovených kultúrnych dejateľov), ktorí sa v danej dobe v konkrétnej oblasti aktívne angažovali. Pri výskume recepcie talianskych (literárnych) diel teda takmer nič nevieme o tom, ako ich potenciálny prínos vnímal širší okruh inteligencie, kam patrili aj učitelia, vedci, právnici a pod. či dokonca bežná populácia. V tomto zmysle autorka nepochybne „vykročila vpred“, keď sa okrem recepcie prekladových diel vysokej literárnej kultúry venovala aj recepcii súdobých odborných tlačovín, ktoré pomáhali vytvárať obraz o partnerskej krajine. Taktiež skúmala kultúrno-osvetovú činnosť v oboch krajinách, kde významnú úlohu zohralo zakladanie kultúrnych inštitútov, poskytovanie štipendijných pobytov, ale aj každodenná práca talianskych slavistov a československých talianistov.

Za menšiu výhradu voči predloženej práci pokladám fakt, že autorka pomerne veľa priestoru venovala taliansko-francúzskym, taliansko-taliankym či taliansko-českým

UNIVERZITA KOMENSKÉHO V BRATISLAVE FILOZOFICKÁ FAKULTA

Katedra romanistiky
Gondova 2, 811 02 Bratislava 1

medziliterárnym vzťahom. Na jednej strane je pochopiteľné, že sa snažila byť v spracovaní témy dôsledná, na druhej strane táto skutočnosť mierne kolидуje s názvom práce.

Pokiaľ ide o štylistickú stránku, veľmi kultivovaný a presný odborný výklad autorky (s mnohými vysvetlivkami a digresiami) býva sporadicky narušený hovorovými výrazmi ako „dobovo vychytené autorky“, „plány padli“, „dobro rozbehnuté vzťahy“, „egomaniacky“ a pod. V niektorých prípadoch je tiež máťúce používanie adjektív ako predvojnový či povojnový, lebo raz ide o obdobie pred prvou (resp. po prvej), inokedy pred druhou (resp. po druhej) svetovou vojnou.

V každom prípade je predložená práca ukážkou vedeckej erudovanosti, dôkladnosti, analytického myslenia a presnosti, preto navrhujem udeliť PhDr. Natálii Rusnákovej, PhD. titul **docent** v odbore 2.1.23 Teória literatúry a dejiny konkrétnych národných literatúr: národné literatúry ako súčasť medziliterárnych spoločenstiev.

V Bratislave, 30. 8. 2021 doc. Mgr. Pavol Štubňa, PhD.